

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๕/๒๕๕๗

วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้อง ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนางสาวสายชล ภราดร หรือนางชาลิสา เทพอาษา ผู้ถูกร้อง ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ต่อผู้ร้อง กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ข้อเท็จจริง สรุปว่า ผู้ถูกร้อง ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ แต่พ้นจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานีไปโดยมติของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ พร้อมเอกสารประกอบ ต่อผู้ร้อง ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เข้ารับตำแหน่งและวันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) ประกอบมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง เรื่องกำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ที่กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาฯ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี มีรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ รวมทั้งสิ้น ๑๑๒,๓๕๑,๘๐๐.๖๔ บาท เป็นไปตามเกณฑ์รายได้ดังกล่าว แต่ผู้ถูกร้องก็มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนด แม้ผู้ร้องจะได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุผลที่ไม่ยื่นบัญชีฯ ดังกล่าว

เมื่อพ้นระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดในกรณีเข้ารับตำแหน่ง รวม ๓ ครั้งแล้วก็ตาม ตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๕ และลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕ ตามลำดับ (ปรากฏตามเอกสารประกอบคำร้อง) และต่อมาผู้ร้องได้รับแจ้งจากจังหวัดอุทัยธานีว่า ผู้ถูกร้องหลบหนีคดีอาญา และสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี ได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๕ ให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานีแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๖๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี ภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนด ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญฯ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยแจ้งให้ผู้ร้องทราบ และส่งสำเนาคำร้องพร้อมทั้งปิดประกาศ ณ ที่ทำการศาลให้ผู้ถูกร้องเพื่อชี้แจงแล้ว ผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่อย่างใด

พิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ยุติตามคำร้องโดยผู้ถูกร้องมิได้โต้แย้งคัดค้าน ผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานีและองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานีเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้เกินหนึ่งร้อยล้านบาท อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศฯ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔ ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔ (๕) มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง แล้วแต่กรณี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ ซึ่งผู้ถูกร้องจะต้องยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นวันถัดจากวันครบรอบงบประมาณประจำปี ๒๕๕๔ ตามประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้อง ลงวันที่ ๑๘

ตุลาคม ๒๕๕๓ และต้องยื่นบัญชีฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานีมีมติให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่ง แต่ผู้ถูกร้อง ก็มีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนดดังกล่าว

ประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ต่อผู้ร้อง กรณีเข้ารับตำแหน่ง ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช.ฯ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศฯ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ และกรณีพ้นจากตำแหน่ง ภายในวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๕ แต่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ ภายในเวลาที่กำหนด และมีได้แจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้ร้องทราบ ทั้งๆ ที่ผู้ร้องก็ได้มีหนังสือให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุผลในการไม่ยื่นบัญชีฯ ถึง ๓ ครั้งดังกล่าวแล้วข้างต้น รวมทั้งผู้ถูกร้องมิได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีฯ หรือดำเนินการยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้องครบถ้วน แม้จะปรากฏว่า ผู้ถูกร้องจะไม่ได้รับหนังสือแจ้งให้ชี้แจงด้วยตนเอง แต่ก็มีพยานหลักฐานเป็นใบไปรษณีย์ตอบรับ ประกอบคำยืนยันของนายไพรัตน์ บุตรน้อย เจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ว่า มีผู้ลงชื่อรับแทนผู้ถูกร้อง ซึ่งถือได้เช่นเดียวกันว่าเป็นการรับของผู้ถูกร้อง ทั้งยังปรากฏอีกว่า เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานีมีมติเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕ ให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี เนื่องจากผู้ถูกร้องกระทำผิดกฎหมายและอยู่ระหว่างหลบหนีคดีอาญาเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้ถูกร้องก็มีได้ยื่นบัญชีฯ เช่นเดียวกัน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยก็ได้ให้โอกาสผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา แต่อย่างใด ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้...ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒...” พฤติการณ์ของผู้ถูกร้องดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ต่อผู้ร้อง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ทั้งกรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่ง ภายในกำหนด ๓๐ วัน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ซึ่งบัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตาม

มาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวและต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ (๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง (๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง ...”

จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นางสาวสายชล ภราดร หรือนางชาลิสา เทพอาษา ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณเข้ารับตำแหน่งและกรณพ้นจากตำแหน่ง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ